

ปฏิบัติการเรื่อง เนื้อเยื่อพืช

บทนำ

เนื้อเยื่อพืชแบ่งตามความสามารถในการแบ่งเซลล์ได้ 2 กลุ่ม คือเนื้อเยื่อเจริญและเนื้อเยื่อถาวร
เนื้อเยื่อเจริญประกอบขึ้นจากเซลล์ที่มีคุณสมบัติแบ่งตัวได้ ผนังเซลล์บาง และมีนิวเคลียสขนาดใหญ่
เนื้อเยื่อเจริญแบ่งตามตำแหน่งได้ 3 กลุ่ม

1. Apical Meristem เนื้อเยื่อเจริญที่อยู่ส่วนปลายยอดและปลายราก ทำให้พืชเพิ่มความสูง หรือความยาว

2. Lateral Meristem เนื้อเยื่อเจริญที่ในลำต้นและรากของพืชใบเลี้ยงคู่และพืชเมล็ดเปลือย การแบ่งเซลล์ของเนื้อเยื่อกลุ่มนี้ทำให้พืชทำให้เส้นผ่าศูนย์กลางของพืชเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย Vascular cambium และ Cork cambium

3. Intercalary Meristem เป็นเนื้อเยื่อเจริญที่อยู่ระหว่างข้อของพืชใบเลี้ยงเดี่ยว เมื่อเนื้อเยื่อดังกล่าวนี้ออกมา ทำให้ปล้องของพืชใบเลี้ยงเดี่ยวยาวขึ้น

เนื้อเยื่อถาวรเกิดจากเซลล์ที่ได้จากการแบ่งตัวของเนื้อเยื่อเจริญพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปทำหน้าที่เฉพาะ และโดยทั่วไปจะไม่มีการแบ่งตัวอีกต่อไป เช่น พาเรงคิมา คอลเลงคิมา และสเกลอเรนคิมา
เนื้อเยื่อที่กำหนดให้ศึกษามีดังนี้

- อีพิเดอร์มิส
- คอร์ก
- พาเรงคิมา
- คอลเลงคิมา
- สเกลอเรนคิมา ได้แก่ Fiber และ Sclereid cells
- เอนโดเดอร์มิส
- เนื้อเยื่อลำเลียง ได้แก่ ไส้ลมและโพลีเอม

วัตถุประสงค์

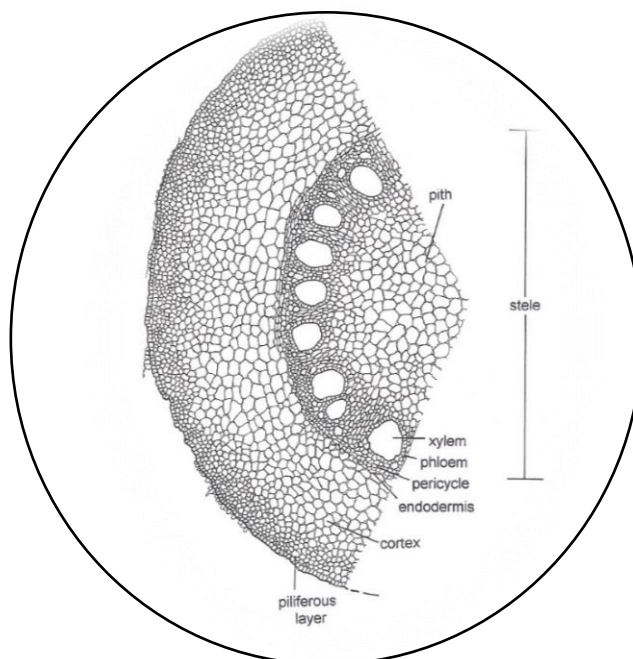
1. สรุปลักษณะจำเพาะของเนื้อเยื่อแต่ละชนิดและเปรียบเทียบความแตกต่างของเนื้อเยื่อแต่ละชนิดได้
2. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกับหน้าที่ของเนื้อเยื่อพืชชนิดต่าง ๆ ได้
3. เตรียมสไลด์ชั่วคราวเพื่อศึกษาเนื้อเยื่อพืชชนิดต่าง ๆ ได้

วัสดุและอุปกรณ์

1. วิดีโอเกี่ยวกับการเตรียมตัวอย่างเนื้อเยื่อพืชสำหรับการดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ <https://youtu.be/1av-XFWyvPI>
<https://youtu.be/W-qEmw1g9aY>
2. วิดีโอเรื่องเนื้อเยื่อพืช ()
<https://youtu.be/8mwNt2ml090>

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาวิธีเตรียมตัวอย่างเนื้อเยื่อพืชสำหรับการศึกษาโดยกล้องจุลทรรศน์ จาก <https://youtu.be/1av-XFWyvPI> และ <https://youtu.be/W-qEmw1g9aY> (ความยาวประมาณ 10 นาที)
2. ศึกษาลักษณะรูปร่างเซลล์ที่มาประกอบเป็นเนื้อเยื่อแบบต่าง ๆ ในวิดีโอ <https://youtu.be/8mwNt2ml090> (ความยาวประมาณ 20 นาที) โดยให้นักศึกษาหยุดวิดีโอชั่วคราวเพื่อวาดภาพประกอบ และระบุส่วนประกอบ ดังรายการต่อไปนี้
  - อีพิตีเดอรัมีส
  - เนื้อเยื่อพาเรงคิมา
  - เนื้อเยื่อคอลเลงคิมา
  - เนื้อเยื่อสเกลอเรงคิมา ได้แก่ Fiber และ Sclereid cells
  - เนื้อเยื่อลำเลียง ได้แก่ ไส้เลมและโพลีเอม
3. ข้อเสนอแนะบางประการเรื่องการวาดภาพจากกล้องจุลทรรศน์
  - การวาดภาพจากกล้องจุลทรรศน์ควรใช้ดินสอปลายแหลม และต้องมีการระบุส่วนประกอบในภาพด้วย ดังตัวอย่างในภาพที่ 1
  - ภาพควรมีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะเห็นรายละเอียดได้ชัดเจน เช่น ขนาดประมาณครึ่งหน้ากระดาษ A4
  - โดยทั่วไปจะต้องระบุกำลังขยายที่ใช้ แต่ในปฏิบัติการนี้อุ่นุโลมให้ไม่ต้องระบุกำลังขยายได้ เนื่องจากภาพต้นฉบับในวิดีโอไม่ได้ระบุกำลังขยายมา
  - การวาดภาพทางวิทยาศาสตร์จะไม่ใช้การแรเงา และการวาดภาพอาจไม่จำเป็นต้องลงรายละเอียดทั้งภาพ เพียงแต่วาดและลงรายละเอียดเฉพาะส่วนที่เน้นเท่านั้น เช่น ภาพในตัวอย่างที่ 1 เป็นภาพจากรากใบเลี้ยงเดี่ยวตัดขวาง ที่ตามปกติจะเห็นเป็นวงกลม แต่ในภาพตัวอย่างวาดเพียงครึ่งหนึ่งและมีการลงรายละเอียดพร้อมระบุส่วนประกอบครบถ้วนแล้วก็เพียงพอแล้ว เนื่องจากอีกครึ่งหนึ่งที่เหลือก็มีลักษณะเหมือนกัน

ภาพที่ 1 ตัวอย่างภาพตัดขวางของรากพืชใบเลี้ยงเดี่ยวโดยวาดจากกล้องจุลทรรศน์
ที่มา <http://www.microscopy-uk.org.uk/mag/indexmag.html?http://www.microscopy-uk.org.uk/mag/artfeb03/cbdrawing.html>

4. สรุปลักษณะชนิดของเซลล์ที่เป็นส่วนประกอบ หน้าที่ และตำแหน่งที่พบในพืช ของเนื้อเยื่อพืชในตัวอย่างตารางต่อไปนี้
- ตารางที่ 1 ตัวอย่างตารางสรุปลักษณะชนิดของเซลล์ที่เป็นส่วนประกอบ หน้าที่ และตำแหน่งที่พบของเนื้อเยื่อพืช

เนื้อเยื่อ	ชนิดของเซลล์ที่เป็นส่วนประกอบ	ลักษณะเฉพาะเซลล์	ตำแหน่งในพืช	หน้าที่
1. เนื้อเยื่อผิว				
2. พาเรงคิมา				
3. คอลเลงคิมา				
4. สเคลอเรนคิมา				
5. ไสเลม				
6. โพลเอม				

บรรณานุกรม

ชลินดา อริยเดช. 2555. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาปฏิบัติการชีววิทยา 1. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Urry, L., Cain, M., Wasserman, S., Minorsky, P. & Reece, Jane. 2016. Campbell biology 11th ed. Pearson Higher Education.